

Guatemalteekse president volhardt in het diplomatiek geblunder

President Alejandro Giammattei ligt op ramkoers met de Amerikaanse regering. Onder zijn bestuur werd de gijzeling van zowat alle gerechtelijke instellingen nagenoeg voltooid. De Ombudsman voor de Mensenrechten blijft als enige overlever van de kaalslag nog overeind. Maar niet voor lang meer. Binnenkort loopt zijn mandaat af. En nu al wordt druk gemanoeuvreed om iemand te verkiezen die in het corrupte gareel loopt. Daardoor krijgen onderzoeken naar voorbijge corrupte misdaden geen kans meer. Bovendien hebben de huidige regering en de corrupte elementen de vrije hand om hun nefast beleid straffeloos nog altijd verder te zetten. De Guatemalteekse president en de procureur-generaal van Justitie Consuelo Porras worden aanzien als de spilfiguren van de gijzeling van justitie in het land. De Amerikaanse regering sanctioneerde Consuelo Porras en zette haar als een corrupte en antidemocratische agent op de 'Lijst Engel.' Desondanks benoemde de Guatemalteekse president de procureur-generaal voor een nieuwe termijn van vier jaar. De VS volgen met argusogen het verloop van de gebeurtenissen. De machtige noorderbuur zit met een torenhoog probleem. Hij wordt overspoeld door massale migratiegolven vanuit Centraal-Amerika, voornamelijk uit Honduras, El Salvador en Guatemala. Onstabiele, onberekenbare en ongewisse regeringen die dreigen oncontroleerbaar volksverweer te veroorzaken, kunnen alleen maar meer volksverhuizingen naar het noorden teweeg brengen. De VS doen er dan ook alles aan om de Guatemalteekse regering zoveel als mogelijk tot de orde te roepen. De Guatemalteekse president toonde de laatste tijd een uitgesproken haatliefde verhouding met de Amerikaanse regering. Enerzijds neemt hij het de regering Biden zeer kwalijk dat er een ogenblik sprake was om hem niet uit te nodigen begin juni op de 9de Topontmoeting van de Amerika's in Los Angeles, Californië omwille van zijn corrupt beleid. Uit reactie vertikte hij het om te gaan toen het toch nog mocht. Anderzijds probeert hij de Amerikaanse regering te overtuigen van de onbesprokenheid van zijn beleid. Hij is daarvoor zelfs bereid het te gaan uitleggen in de VS.

Geruchtmakende verklaringen

De Salvadoraanse journalist Héctor Silva Ávalos volgde het verhaal op de voet. President Giammattei had verklaringen afgelegd voor een podcast van de *Global Liberty Alliance (GLA)*. Die organisatie staat dicht bij de Cubaans-Amerikaanse en Republikeinse lobby in Florida en staat bekend om zijn extreem-rechtse standpunten, voor het verdedigen van Trump's stellingnamen en, in het geval van Guatemala, voor zijn positionering tegen de nu ter ziele gegane Internationale Commissie tegen Straffeloosheid in Guatemala (CICIG). Wat graag reproduceerden ze informele protesten van president Giammattei tegen bepaalde besluiten van het Witte Huis met betrekking tot Guatemala. Tijdens het onderhoud met een advocaat van de GLA beschuldigde Giammattei verschillende hoge ambtenaren van de regering Biden van pogingen om Guatemala te destabiliseren en van daden die 'grenzen aan opruiing.' De president nam het Washington kwalijk dat hij op de vingers werd getikt omdat hij procureur-generaal Consuelo Porras beschermde, omdat hij aan het hoofd staat van een regering die 22 ambtenaren van justitie heeft verbannen en omdat hij, samen met de wetgevende macht, invloed uitoefende op de onregelmatige samenstelling van de hoge gerechtshoven. Hij noemde met name 'Mensen als Todd Robinson, Juan González, Brian Nichols, die destabilisatie in het land bevorderen en zich tegen de regering uitspreken...' Geplaatst voor deze antidemocratische afwijkingen hadden sommige Amerikaanse regeringsfunctionarissen zich inderdaad verregaand gemoeid, op straffe van directe inmenging in de Guatemalteekse interne aangelegenheden, tijdens de repressie tegen ambtenaren van justitie. Todd Robinson is staatssecretaris voor Drugsbestrijding en

Wetshandhaving. Ten tijde van de regering van Obama was hij ambassadeur in Guatemala en uitte toen al felle kritiek op de economische en politieke elites die de instellingen, die corruptie bestreden, ontmantelden. Sommige politieke bondgenoten van Giammattei bestempelden Todd Robinson zelfs als communist. Brian Nichols is onderminister van Buitenlandse Zaken voor het westelijk halfrond en Juan González is de hoogste adviseur van het Witte Huis voor Latijns-Amerikaanse aangelegenheden.

Geld als toegangkaartje voor interventies

Het Amerikaanse Agency for International Development (USAID) staat bekend voor zijn nefaste ingrepen in Latijns-Amerika. De officiële NGO van de VS probeert met soms heel forse fondsen regeringen minstens intern te verzwakken, indien zij er al niet in slaagt hen te doen vallen. Uiteraard gaat het over regeringen die zich niet plooiën naar de politieke wil van de VS. Andere landen, zoals Guatemala, die zich niet onder de machtsfeer van de VS onttrekken, kunnen geldelijke steun genieten om hun beleid verder te zetten. Op die manier wordt de onderwerping van het land aan de noorderbuur met klinkende munt bezegeld.

Maar nu zien we hoe USAID zijn geëigende macht gebruikt om de druk van de Amerikaanse regering op Guatemala te verhogen tot grote woede van president Giammattei. De Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank kondigde aan dat ze de financiering van 13 miljoen dollar voor twee hydro-elektrische projecten in de Ixquisis-regio in het noordwesten van het land opschortte. Als reden voerde ze aan dat de regering geen rekening hield met de standpunten van de inheemse gemeenschappen die de gevolgen van de stuwdammen zouden ondervinden. Giammattei ziet in die weigering de hand van USAID. Uiteraard een hypocriet manoeuvre van de Amerikaanse NGO die in het verleden niet getoond heeft zich bezig te houden met de belangen van de volkeren van de Latijns-Amerikaanse landen. Hun praktijken bestaan er eerder in de loyauteit van die regeringen aan de VS te versterken. Wel moeten we hier aan toevoegen dat de Guatemalteekse regering klachten ontving van de Democratische Partij van Biden over het gebrek aan overleg met de inheemse bevolking bij ontginningsprojecten en het gebruik van door de VS geschonken voertuigen bij repressief optreden. In november 2021 stuurden negen Democratische congresleden onder leiding van Norma Torres uit Californië en Alexandra Ocasio-Cortez uit New York een brief aan de minister van Buitenlandse Zaken Anthony Blinken waarin zij uitleg eisten van Giammattei over het misbruik van Amerikaans materieel.

Giammattei was niettemin in alle staten en rukte zich het masker van het gezicht, als dat nog nodig was. Hij beschuldigde Washington ervan de inheemse bevolking te beschermen en de grondwet van Guatemala te schenden, hetgeen volgens hem 'een levendig voorbeeld is van de acties van USAID die de soevereiniteit van het land ondermijnen en grenzen aan een oproep tot opruiing.' Daarop kondigde hij informeel aan dat hij USAID zal vragen Guatemala te verlaten.

Migranten als pasmunt

Toen Donald Trump aan de macht was, waren de betrekkingen tussen Washington en Guatemala minder gespannen. Trump verzocht de Guatemalteekse regering om migranten staande te houden die vanuit Honduras en El Salvador door Guatemala trokken op weg naar de zuidgrens van de Verenigde Staten. Giammattei ging daar gedwee op in. President Biden koos voor een aanpak die de repressieve maatregelen van Trump combineert met een buitenlands beleid dat meer transparantie eist van Midden-Amerikaanse regeringen. Hij weet

immers dat corruptie - althans gedeeltelijk - aan de grondslag ligt van de belabberde situatie in Centraal-Amerika. En dat is ook een van de redenen waarom migranten massaal in het noorden een beter leven zoeken. Die eisen van de regering Biden waren een enorme struikelblok voor Giammattei die net bezig was om Justitie volledig te gijzelen. In juni 2021 kwam zelfs vicepresident Kamala Harris helemaal naar Guatemala met een boodschap van samenwerking, maar ook om van Giammattei meer bewijzen te eisen van zijn vermeende strijd tegen corruptie. Het bezoek van Harris viel echter samen met de uitwijzing van Juan Francisco Sandoval, het voormalige hoofd van het Kantoor van de Speciale Aanklager tegen de Straffeloosheid (FECI), die toen een onderzoek instelde naar de president wegens het aannemen van steekpenningen van Russische kapitalisten voor de uitbreiding van de mijnbouwactiviteiten in El Estor, Izabal. Sindsdien is de heksenjacht op integere functionarissen van justitie niet meer opgehouden.

Amerikaanse lobby steunt Giammattei

Na de topontmoeting van de Amerika's in Los Angeles half juni voerde Giammattei een telefoongesprek met de Republikeinse senator Marco Rubio van Florida. Deze *hardliner* had Giammattei gesteund tegen de aanmaningen van de Democraten die met de vinger wezen naar de straffeloosheid en het gebrek aan democratie. Tijdens het verloop van de herverkiezing van procureur-generaal Porras, stuurde Rubio een brief aan het ministerie van Buitenlandse Zaken waarin hij de regering Biden verzocht zich niet te mengen in het selectieproces.

Een Democratische congresmedewerker nam Prensa Comunitaria in vertrouwen, op voorwaarde van anonimiteit omdat hij niet gemachtigd was om publiekelijk commentaar te geven. Hij zei: 'Al deze presidenten, met name (Nayib) Bukele en Giammattei, worden omringd door een extreemrechtse Republikeinse lobby die hen suggereerde te wachten tot 2024 om te zien of Trump opnieuw wint, zodat ze weer in de gunst kunnen komen in Washington.'

In januari van dit jaar sloot de regering Giammattei een contract ter waarde van 900.000 dollar met Ballard Partners, een lobbybedrijf dat eigendom is van Brian Ballard, een van de financiers van Trump, die ook dicht bij de conservatieve Cubaans-Amerikaanse Republikeinen staat, zoals Marco Rubio en Ron DeSantis, de gouverneur van Florida die bekend staat om zijn standpunten tegen de immigratie. Giammattei pochte in de podcast dat hij de president is die de meeste migranten in Centraal-Amerika heeft tegengehouden, wat gewoon niet waar is: tussen maart en mei 2022 werden dagelijks 683 Guatemalteken tegengehouden aan de zuidgrens van de Verenigde Staten, veel meer dan Salvadoranen of Hondurezen.

Reis afgelast

President Giammattei voorzag een reis naar Washington om de regering Biden eens zijn waarheid te gaan verkondigen. Maar de Amerikaanse regering had daar geen oren naar. Aangezien noch het Witte Huis noch het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken hem uitnodigden, zou het bezoek dan maar onofficieel zijn, wist Prensa Comunitaria te melden. Want Giammattei hield halsstarrig aan zijn plan vast. Indien de regering van Joe Biden hem niet wil ontvangen, zou hij het wel eens gaan uitleggen aan de Amerikaanse media. Informeel werd gemeld dat Giammattei een ontmoeting zou hebben met Republikeinse

leden van het Congres en extreemrechtse denktanks en dat hij zou deelnemen aan een openbaar evenement.

Zijn hachje redden

Jorge Santos, coördinator van de Eenheid voor de Bescherming van de Verdedigers van de Mensenrechten (UDEFEQUA) was eind juni in Brussel. We gingen hem beluisteren. Volgens hem zijn de politieke en diplomatieke trapatsen van president Giammattei manoeuvres om voldoende steun te zoeken en zich in veiligheid te stellen. Hij is bang hetzelfde lot te ondergaan als ex-president Juan Orlando Hernández van Honduras. Beschuldigd van corruptie en drugshandel werd hij na het beëindigen van zijn ambtstermijn uitgeleverd aan het gerecht van de VS.

Bronnen:

[Guatemala. Giammattei cabildea en Washington arropado por la ultraderecha cercana a Donald Trump - Resumen Latinoamericano](#)